

Nr 68.

Ankom till riksdagens kansli den 2 april 1935 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under utgifter för kapitalökning framställda förslag angående statsverkets fond av rusdrycksmedel m. m. jämte två i ämnet väckta motioner.

(4:e avd.)

Uti den till riksdagen avlätna, den 4 januari 1935 dagtecknade propositionen, nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1935/1936 har Kungl. Maj:t (punkt 1, sid. 1—5, av det vid propositionen under rubrik »Utgifter för kapitalökning. Bil. 4» fogade utdraget av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag) föreslagit riksdagen *dels* antaga följande

»Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 1 § förordningen den 21 april 1933 (nr 138) angående statsverkets fond av rusdrycksmedel.

Häri genom förordnas, att 1 § förordningen den 21 april 1933 angående statsverkets fond av rusdrycksmedel skall hava följande ändrade lydelse:

1 §.

Statsverkets fond av rusdrycksmedel är avsedd att, på sätt nedan sägs, bereda medel till åtgärder, ägnade att främja nykterheten genom understödjande av nykterhetsnämndernas verksamhet samt genom undervisnings- och upplysningsverksamhet.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1935.»

---

dels ock såsom kapitalökning för statsverkets fond av rusdrycksmedel för budgetåret 1935/1936 anvisa ett anslag av 148,800 kronor.

Vidare har Kungl. Maj:t (punkt 2, sid. 5—9) föreslagit riksdagen att såsom kapitalökning för fonden för mötande av förluster å aktiebolaget Kreditkassan av år 1922 för budgetåret 1935/1936 anvisa ett anslag av 8,000,000 kronor.

I förevarande sammanhang har utskottet behandlat två likalydande motioner, väckta den ena, nr 154, inom första kammaren av herrar *J. Bergman* och *J. Larsson* och den andra, nr 265, inom andra kammaren av herr *E. Ljunggren* m. fl., i vilka hemställts, att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts förslag att ur statsverkets fond av rusdrycksmedel taga i anspråk ett belopp av 8 miljoner kronor för avsättning till fonden för mötande av förluster å aktiebolaget Kreditkassan av år 1922.

Enligt 1 § förordningen den 21 april 1933 (nr 138) angående statsverkets fond av rusdrycksmedel är denna fond avsedd att, på sätt i förordningen sägs, bereda medel till åtgärder, ägnade att främja nykterheten, såsom undervisnings- och upplysningsverksamhet, understödjande av nykterhetsnämnder, uppdagande av olovlig tillverkning eller införsel av spritdrycker m. m. Vidare stadgar förordningen, att fonden för tillgodoseende av detta ändamål skall göras räntebärande, att fondens avkastning skall beräknas å riksstaten, samt att, därest avkastningens å riksstaten beräknade belopp överstiger sammanlagda beloppet av anslag till nyss nämnda ändamål, skillnaden skall anvisas såsom kapitalökning å fonden. Förordningen trädde i kraft den 1 juli 1933.

Såsom ett led i den år 1933 beslutade omläggningen av rusdrycksmedlens behandling i budgetårt hänseende ingick, att viss del av redan fonderade rusdrycksmedel skulle reserveras för att säkerställa medelsanvisning för speciella nykterhetsändamål, i främsta rummet sådana, som icke voro av den karaktär, att de under alla förhållanden måste komma att tillgodoses i den egentliga statsverksamheten. För ifrågavarande syfte bibehölls av rusdrycksmedelsfondens kapital ett belopp av 20 miljoner kronor, medan återstoden av fondens dåvarande kapitalbehållning togs i anspråk för finansiering av tilläggsstaten för budgetåret 1932/1933.

De anslag för innevarande budgetår, som äro av den art, som åsyftas i 1 § i förordningen, äro de under femte huvudtiteln uppförda anslagen till främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m., till bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader m. m. och till särskild polisverksamhet för uppdagande av olovlig införsel av spritdrycker, lönbränning m. m. samt åttonde huvudtitelns anslag till undervisnings- och upplysningsverksamhet m. m. för nykterhetens främjande.

Summan av dessa anslag uppgår till 1,024,000 kronor, medan fondens för samma budgetår beräknade avkastning uppgår allenast till 900,000 kronor.

Departementschefen har funnit det böra tagas under övervägande, huruvida icke en jämkning borde ske i gällande bestämmelser angående fonden för att bättre förverkliga den tankegång, som låg till grund för 1933 års beslut, och i sådant syfte förordnat, att en begränsning genomfördes av de utgiftsändamål, vilka förutsattes skola tillgodoses medelst rusdrycksmedelsfondens avkastning. Detta borde ske på det sätt, att till

dylika utgifter hänfördes allenast kostnader, som kunde iurymmas under femte huvudtitelns anslag till främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m. samt åttonde huvudtitelns anslag för bidrag till undervisnings- och upplysningsverksamhet m. m. för nykterhetens främjande. För anslagen till bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader m. m. samt till särskild polisverksamhet för uppdragande av olovlig införsel av spritdrycker, lönnbränning m. m. borde erforderlig medelsanvisning beredas å allmänna skattebudgeten utan hänsyn till rusdrycksmedelsfondens avkastning.

Departementschefen har vidare förordat, att rusdrycksmedelsfondens kapital — för närvarande omkring 20 miljoner kronor — nedsättes med 8 miljoner kronor, varvid behållningen skulle bli omkring 12 miljoner kronor. Nedsättningen borde verkställas vid ingången av budgetåret 1935/1936. Under denna förutsättning har han vid beräkningen av inkomster-na för nästa budgetår tillstyrkt, att avkastningen av rusdrycksmedelsfonden i budgetförslaget upptages till 540,000 kronor.

Det belopp, varmed rusdrycksmedelsfondens behållning nedsättes, eller 8 miljoner kronor, bör enligt departementschefen tagas i anspråk för förstärkning av fonden för mötande av förluster å aktiebolaget Kreditkassan av år 1922.

Till fonden för mötande av förluster å aktiebolaget Kreditkassan av år 1922 ha anvisats tillhoppa 49 miljoner kronor, varav enligt vad departementschefen meddelat för närvarande ett belopp av 19.5 miljoner kronor är disponibelt för täckande av förlusterna å samtliga av Kreditkassan övertagna engagemang och av utbetalningarna till vissa sparbanksinsättare, uppgående till sammanlagt omkring 58 miljoner kronor. Med hänsyn till angelägenheten av att förstärka fonden för mötande av förluster å Kreditkassans verksamhet har departementschefen förordat, att det belopp av 8 miljoner kronor, som skulle tagas i anspråk av rusdrycksmedelsfondens kapitalbehållning, tillföres nu ifrågavarande fond. Denna överföring borde ske i den formen, att å riksstaten för budgetåret 1935/1936 upptoges ett anslag å 8 miljoner kronor till kapitalökning å fonden för mötande av förluster å aktiebolaget Kreditkassan av år 1922, medan det belopp, som avlyftes från statsverkets fond av rusdrycksmedel, redovisades å riksstatens inkomstsida under i anspråk tagna kapitaltillgångar.

Kungl. Maj:ts förslag, att avkastningen av rusdrycksmedelsfonden skulle begränsas att användas i nykterhetsfrämjande syfte till understöd-jande av nykterhetsnämndernas verksamhet samt undervisnings- och upplysningsverksamhet, anser sig utskottet böra tillstyrka. Härigenom skulle bland annat undvikas att såsom för innevarande budgetår är fallet fondens avkastning endast delvis räcker till täckning av de anslag som skulle finansieras genom fonden.

Utskottet.

Utskottet tillstyrker alltså antagandet av det föreliggande författnings-förslaget.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag skulle fondens kapitalbelopp minskas från 20 till 12 miljoner kronor. Avkastningen å sistnämnda belopp beräknas möjliggöra skälig anvisning till ifrågavarande speciella nykterhetsändamål. I likhet med departementschefen har jämväl utskottet funnit sig böra tillstyrka, att fondens kapitalbelopp nedsättes på angivet sätt.

Likaså ansluter sig utskottet till Kungl. Maj:ts förslag att det ur fonden frigjorda beloppet av 8 miljoner kronor skulle användas för kapitalökning å fonden till mötande av förluster å aktiebolaget Kreditkassan av år 1922.

Med den ståndpunkt utskottet sålunda intagit avstyrker utskottet de i ämnet väckta motionerna.

Avkastningen av fonden torde i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag böra beräknas till 540,000 kronor; i den mån detta belopp ej disponeras genom anslag till nykterhetsändamål, uppförda å budgeten, skall detsamma komma fonden till godo. I enlighet härmed bör å riksstaten som avkastning å rusdrycksmedelsfonden uppföras ett anslag av 145,800 kronor på sätt framgår av nedanstående sammanställning:

	Kronor	Kronor
Avkastning å rusdrycksmedelsfonden för 1935/1936.....		540,000
Anslag, redan anvisade å budgeten för 1935/1936:		
Främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m., <i>reservationsanslag</i>	93,000	
Bidrag till undervisnings- och upplysningsverksamhet m. m. för nykterhetens främjande, <i>reservationsanslag</i> 301,200		394,200
Överskott att tillföras fonden genom särskilt anslag		145,800

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) antaga förut återgivna förslag till förordning om ändrad lydelse av 1 § förordningen den 21 april 1933 (nr 138) angående statsverkets fond av rusdrycksmedel;

b) med avslag å herrarnas Bergmans och Larssons samt Ljunggrens m. fl. motioner I: 154 och II: 265, såsom kapitalökning för fonden för mötande av förluster å aktiebolaget Kreditkassan av år 1922 för budgetåret 1935/1936 anvisa ett anslag av 8,000,000 kronor;

c) såsom kapitalökning för statsverkets fond av rusdrycksmedel för budgetåret 1935/1936 anvisa ett anslag av 145,800 kronor.

Stockholm den 2 april 1935.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Carlsson* i Gävle, *Olof Olsson*, *Johansson* i Fredrikslund, *Nilsson* i Malmö, *Nilsson* i Gränebo, *Oscar Olsson*, *Svensson* i Kompersmåla, *Asplund*, *Borell*, *Wallen*, *Gustafsson* i Benestad och *Thelin*; samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Råstock, *Magnusson* i Skövde, *Strindlund*, *Törnkvist* i Karlskrona, *Holmgren*, *Eriksson* i Stockholm, *Jeppsson*, *Andersson* i Höör, *Persson* i Falla, *Andersson* i Prästhol, *Norling* och *Andersson* i Ovanmyra.
